

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Vredništvo in upravnništvo Komenskega ulice št. 12.

Glasba.

Govor P. Hugolina Sattner v Katoliškem domu, dne 17. februvarija 1903.

Najdragocenejši dar, ki ga je človek prejel od Boga, je dar govora. Z njim pojavlja človek svoje misli, svoja čustva, po besedi se izobražuje in lika človek, po govoru se navdušuje za velika podjetja; z besedo tolažim trpina, tužnemu vedrim srce; od poslušanja, torej po besedi, pride vera. Dar govora najbolj odlikuje človeka pred živalijo.

Kadar se pa razvname srce v izredni navdušenosti in je prepolno čustva vere, ljubezni, veselja, žalosti, poguma, tedaj se govor dvigne višje, postane poezija; in če se nadene z glasovnimi zvoki, je pesem glasba. Glasba je razno modificiran dih, ki plava v zračnih prostorih in gre mimo nas, kakor duh. Umetnostno sliko lahko opazujem, dokler hočem in se divim nad njo; ne tako z glasbo. Dá se sicer napisati, a partitura je mrtva črka, je le senca tega, kar predstavlja. Polno mi je srce, ko čujem krasno skladbo; a ko utihne zadnji akord, hitro občutim, da sem še na zemlji, kjer je vse minljivo, in toži se mi po onih višavah, po onih akordih, ki odmevajo po nebeških prostorih: slavospevi neminljivi, katerih noben zemljan ne more slišati.

Koliko stara je glasba? Ker je glasba beseda srca, je tako stara, kakor človeški rod; ona je materni jezik, univerzalni jezik čutečega človeka. Narava sama nas sili, da vsa količkaj živahna čustva izražamo z glasovi. Govor sam je nekaka glasba, zategadelj sta jezik in glasba napredovala močno v isti meri. Posluh ima vsak človek; nekateri natornega, ki nele čuje glasove, ampak ve tudi vsaj površno presoditi, kaj je lepo, kaj ne; drugi imajo muzikaličen posluh, ki loči glasove po kvantiteti in kvaliteti, to je po številu, trajnosti, višini, nižini, moči in šibkosti.

Stari mojster Haydn nam v svojem „Stvarjenju“ predstavlja prva človeka, ki opevata dobrega Boga in se grlita v mejsebojni ljubezni. Sveto pismo nam sicer ničesar ne pove o teh duetih, a slutimo vendar, da je v raju odmeval slavospev, v katerem je dal prvi človek v svoji rajski sreči duška svojemu srcu. Pač pa berem, da je Lamehov sin Jubal izumil godbena orodja.

Babilonski kralj Nabukodonozor je dal narediti zlato podobo in zaukazal: „Tisto uro, kadar bodete slišali glas trobent in piščali in citer, sambuk in brenkelj in sinfonije in vsakatega godbenega orodja, pokleknite in molite zlato podobo.“ Trije mladeniči niso hoteli moliti zlate podobe, zato so jih vrgli v ognjeno peč, a ondi so slavili in častili Boga s slavospévom „Benedicite“.

V 10. poglavju IV. Mojzesove knjige je posebna naredba božja o rabi trobent.

David je igral harpo in z lepim sviranjem vedril otožnega duha Savlovega. Ko je David na Sijonu postavil nov šotor, nesli so skrinjo zaveze z veliko slovesnostjo tje kaj. David sam je šel na čelu sprevoda, ž njim Konenija, poglavar svetega petja med pevci. Pevcev je bilo 24 vrst in učencikov, ki so učili pevce je bilo 288.

Vsi narodi so visoko cenili glasbo, dasi je bila tedanja glasba večinoma le vrišč in ropot po gotovem ritmu. O glasbi govore pri Grkih in Rimljanih državne postave, o nji pripovedujejo bajke Orfeja in Amfijona in drugih.

Ko je božji Izveličar vstal od zadnje večerje, pravi sv. evangelij, da je zapel z učenci zahvalno pesem in šel ž njimi vun. Sv. cerkev je prevzela iz starega veka himne in psalmodijo, je prepojila s krščanskim duhom, jim dala vedno določnišo obliko. V 11. stoletju je iznašel Gvidon Areški črte za note in od tedaj je napredovala glasba urnim korakom, razvila se harmonija in kanonične oblike, spopolnili se glasbeni instrumenti.

Glasba je toraj tako stara, kakor človek. V začetku je bila sicer jako primitivna, bila je le krik veselja ali bolesti, vendar se je krik že pojavljal v gotovem ritmu in glasba se je uporabljala pri plesu in gimnastiki. Polagoma se je razvila mudulacija glasu, toraj petje, v katerem se že jasneje izražajo razna čustva. Petje je težilo po spremljevanju, razvila so se godbena orodja in harmonija in tako so se glasovi in instrumenti združili v harmonično celoto, nastal je celi svet glasov, v katerem se družijo individualno z idealnim, končno z neskončnim.

Vokalna glasba ali petje je ona glasba, katero izvaja človeški glas. Vsak normalen človek ima v svojem grlu glasilke, nekake glasovne trakove, strune, ki prejemajo iz pljuč potrebne sape, da zamorejo vibrirati, tresti se, in se oglasiti, v ustih pa prejme glas svojo resonanco. Človeški glas je moški in ženski ali deški; ženski in deški glas sta eno oktavo ali osem glasov višji od moškega. Moški se dalje deli v tenor in bas, ženski v sopran in alt. Med obema je še bariton in mezzosopran. Človek ima dva spremena: prsni glas in falzet. Pevec lahko poje sam (samospev ali solo) ali v družbi enega (duet), dveh (tercet), štirih (kvartet) ali v zboru mnogih (zbor, kor). Zbor je moški ali ženski ali mešan; vsi trije so lepi, če se poje lepo, vendar najpopolnejši je mešan zbor, ker ima najširši obseg, giblje se namreč v več kot treh oktavah in ima na razpolago 40 glasov. Tudi je odkazan vsakemu glasu oni obseg, katerega najbolj prevladuje. Moški in ženski zbor imata na razpolago samo 30 glasov, srednja glasova se počutita dobro, skrajna trpita preveč. Kdor (zlasti v mladosti) dolgo poje prvi tenor v moškem zboru, ne bo dolgo

pel, ker kmaľu se mu ubije glas. Zahteve do prvega tenorja so prevelike. Zdaj lahko umete, zakaj po naših srednjih šolah ni tenoristov in menda jih manjka povsodi. Zato, ker se 1. nič ne pazi pri dečkih na mutacijo, 2. ker mladeniči prezgodaj kadijo, 3. ker se preveč neguje petje v moškem zboru. Po učiliščih naj bi se večinoma pele triglasne skladbe, prirejene nalašč v ta namen, potem dvoglasne solfežije, ki naj bi bile učnim zavodom vsakdanji kruh, in mešani zbori; le za posebne prilike naj bi se dovolil semtertje kak moški zbor. Šolske oblasti se za to stvar ne brigajo, pevovodje so nekako prisiljeni izkoriščati vsacega kolikor toliko sposobnega tenorista in zato imamo toliko pevskih razvalin.

V društvih tudi ni dosti bolje; imamo mnogo pevskih društev, malo lepega petja; zakaj? Zato, ker člani pevskih društev niso teoretično izobraženi, s silo se priuče pesmi, in ž njimi se čim preje producirajo, in sami, pa tudi poslušavci nimajo dosti od takih produkcij. Ko so nekega leta vstopili vojaški novinci, izprosil si je stotnik ene kompanije dovoljenje, da sme z rekruti telovaditi celi mesec. Drugi mesec jim je dal puško v roke in orožne vaje so jim šle bolj od rok, nego vsem drugim kompanijam. Kje tiči skrivnost? Stotnik je s telovadbo omeščal vojakom ude, da so postali gibčni, pripravi in prožni, ekserciranje s puško je bilo potem lahka reč. Tako naj se godi v šoli in društvih. Najprej teorija, razvitek in egalizacija glasu, vokalizacija, pravilno naglaševanje, logično fraziranje itd., potem šele pride priprava za produkcijo. — Bolj ko dosedaj naj se poje v mešanem zboru, bodisi z deškimi ali ženskimi glasovi.

Godba. Od nekđaj so se ljudje posluževali raznih godbenih orodij, da so ž njimi svirali, ali spremljevali petje. Razlikujemo pa godala in pihala.

1. Godala: a) na lok: vijolina, vijola, celo, vijolon, b) brenkajoča: harpa, gvitara, mandolina, citre, tamburica, c) klavirji, ki s klavivom udarjajo na strune.

(Dalje prih.)

O estetiki glasbe.

(Konec.)

K sklepu dodamo tri opazke.

1. Kadar se združuje več govorečih, da izražajo v celoskupnosti enotna čutila, dobiva njihovo govorjenje priprosto melodiško obliko, katero imenujemo enoglasje (unisono). Ravno tako je s petjem. Tudi tukaj ima enoglasje isti pomen; vsi čutijo enotno veselje, enotno navdušenje. Vsi glasovi se strinjajo v enakih intervalih, posamnik izgine v združenem zboru, a zato je spojenje vseh glasov v en sam glas toliko bolj veličastno. Lahko trdimo, da je tudi vsa nezavedna narava edina v prepevanju enoglasne hvalnice, dobivajoče svoj izraz v melodiji besede: „Laudate“. Zato uporabljajo skladatelji enoglasne melodije, da se besedilo, kateremu želijo dati markanten izraz, toliko mogočneje čuje iz vsega zbora. — Katoliška liturgija ne oporeka večglasnemu petju (polifoniji), temveč je odobruje, dokler se giblje v dostojnih mejah. Če pa tudi pripoznava harmonijo, smatra vendar enoglasje kot značilno znamenje cerkvenosti. Zato zahteva v gotovih časih koral, in sicer koral

brez spremljevanja z orglami. Poleg tega tirja, da naj koralne točke, kadar se spremljajo z orglami ali z večglasnim petjem, ohranijo svojo izvirno melodijo. Poslednja mora ostati taka, kakršna je v obrednih knjigah.

2. V oziru dialoga nam je pripomniti, da teži melodija govora v skupnem pogovoru tudi po skupnem temeljnem tonu. To se pravi: Kar se je govorilo, se ponavlja in o čemur se je vpraševalo, na isto se pričakuje odgovor. Pa tudi lega glasu, ritmus in akcent so v pravilno vrejenem razmerju med seboj. Nič drugače ni v glasbenem dialogu. Pri enoglasju izgine veljava posamnika, tukaj pa se mora osebnost dobro ločiti iz celokupnosti, ali z drugo besedo: Vsak glas imej individualni pomen. Nobenemu naj se ne daje prednosti, vsak naj je enakopraven, vsak neodvisno nastopajoč. Začetku naj sledi samostojno ponavljanje temeljne misli (imitatio), vprašanju naj sledi odgovor (fuga). Vse te glasbene oblike imenujemo kontrapunkt, ki ne pomenja drugega, nego punctum contra punctum (glaska zoper glasko). Muzikalicne misli si stojijo nasproti, da se slednjič razvežejo in zedinijo med seboj. Estetika pripoznava umetniški značaj pravilno prepletenih glasov kot višek kompozicije ter smatra take skladbe poleg enoglasnega liturgičnega petja kot najbolj vsposobljene za cerkveno uporabo.

3. V priobčenem spisu smo stavili človeški govor kot podlago glasbi ter iz govora izvajali pravila za estetiko. Stari teoretiki so poudarjali vedno to stališče. Marcianus a Capella piše: „Accentus est seminarium musices“. (Povdarek ali deklamacija je podlaga glasbi). Temu oporekajo novejši kritiki, češ, da cerkvena glasba ni v pravem pomenu umetnija, zato ne, ker se drži načela, da mora glas služiti besedi, ko je vendar glas (n. pr. po Hanslickovi sodbi) samemu sebi namen in ne pripomoček. Le ondi pravijo, kjer je glas popolno neodvisen, se more govoriti o čisti umetnji. Zato je instrumentalna glasba, ker je samostojna in od besede neodvisna, umetnija. Toda cerkvenoglasbeni pisatelji niso teh misli. Oni, ki smatrajo glasbo brez besede samo sebi namen, stoje na materialistični podlagi in ne vedo, ali nočejo vedeti, kaj je človeška duša. Vsled tega nahajamo temu podobna razlaganja ne samo v glasbi, temveč v vseh drugih umetnijah in vedah. Mi se držimo drugega nazora. V človeku se mora razločevati dvoje duševnih moči: razumna duša (anima intellectualis) in čuteča duša (anima sensitiva). Prva je lastna le človeku, drugo ima tudi žival. S samim ozirom na čutečo dušo bi se lahko reklo, da je glasba brez besede sama sebi namen. A mnogo bolj dovršena je glasba, ki izhaja iz višje duševne moči (anima intellectualis). Zato trdimo po pravici, da je glasba, v kateri se povečuje beseda, prava umetnija.

Po razlagi dr. J. Jakob v Reznu priredil Jos Lavtizar.

Pravila*)

za „Cecilijino društvo župnije Marijinega Oznanjenja v Ljubljani“.

§ 1. V župniji Marijinega Oznanjenja v Ljubljani je ustanovljena pod varstvom svete Cecilije podružnica „dijecezanskega cecilijinega društva“; ime ji je „Cecilijino društvo župnije Marijinega Oznanjenja v Ljubljani“ in ima sedež v Ljubljani.

*) Potrjena od visokega c. kr. deželnega predsedništva dne 25. maja 1903 št. 1926/pr

§ 2. Namen društva je pospeševanje in povzdiga cerkvenega petja v ljubljanski župnijski cerkvi Marijinega Oznanjenja v duhu svete cerkve na podlagi cerkvenih določil in pravil „dijecezanskega cecilijinega društva“.

§ 3. Sredstva: Vzdrževanje cerkvenega zbora, vežbanje v petju, oskrbljevanje cerkvene glasbe pri božji službi, slovesno obhajanje praznika svete Cecilije, patronice cerkvene petja, cerkvene produkcije ter izleti v pospeševanje cecilijanskih idej.

§ 4. Udje so izvršujoči in podpirajoči. Izvršujoči, ki so stalni člani župnijskega pevskega zbora; podpirajoči, ki v dosego društvenega namena plačajo vsako leto dve kroni.

Stariši postanejo podpirajoči udje društva, ako je kateri izmed njihovih otrok izvršujoči član društva.

§ 5. Dolžnosti. Vsi izvršujoči člani so dolžni dvakrat na teden priti k skušnjam in slušati pevovodjo, ter pri službi božji in vseh cerkvenih slovesnostih sodelovati na koru dopoldne in popoldne, v kolikor jih zaveže pevovodja.

§ 6. Pravice. Vsi člani imajo pravico prisostvovati javnim predavanjem in produkcijam in zborom župnijskega „cecilijinega društva“.

Moški člani imajo poleg tega tudi pravico staviti pri društvenih zborih predloge, se udeleževati debate; imajo pa tudi aktivno in pasivno volilno pravico.

§ 7. Člane sprejema odbor. Vsak član sme izstopiti, da se le oglasi pri predsedniku. Odbor ima pravico izključiti člane, ako ne izpolnujejo društvenih dolžnosti. Kdor tri leta ne plača udnine, neha biti član društva“.

§ 8. Odbor sestoji iz predsednika, podpredsednika, ki je ob enem pevovodja, tajnika, blagajnika in arhivarija. Vse te funkcijonarje voli za dobo treh let občni zbor župnijskega društva iz članov župnijskega društva. Vsakokratnega predsednika župnijskega društva mora potrditi predsednik glavnega društva. Ako ga ne potrdi, mora se voliti drugi.

§ 9. Odbor: 1. skliče vsako tretje leto, po potrebi tudi vsako leto občni zbor, prireja slavnosti,

2. določa vsako leto prispevek za dijecezansko društvo,

3. sprejema in izključuje člane brez priziva,

4. oskrbljuje društveno premoženje,

5. predlaga občnemu zboru premembo društvenih pravil in razpust društva,

6. glasuje z navadno večino glasov.

Predsednik 1. nadzoruje, se li vršijo predpisane pevske skušnje in kako prihajajo izvršujoči člani k skušnjam;

2. vodi občni zbor;

3. poroča vsako leto o podružničnem delovanju glavnemu društvu.

Podpredsednik vodi skušnje, cerkveno petje, in glasbene produkcije pri občnih zborih.

Predsednik zastopa društvo na zunaj; ako je on zadržan, pa njegov namestnik. Za župnijsko društvo veljavno podpisuje načelnik ali njega namestnik in eden odbornik; podpisu mora biti pripisano ali s štampiljo pritisnjeno ime društva.

Razglasilo občnega zbora in druge važne objave se zgode po „Slovencu“, „Cerkv. Glasbeniku“, „Laibacher Zeitung“ ali katerem drugem ljubljanskem časniku.

§ 10. Občni zbor se skliče na praznik sv. Cecilije ali kateri drugi bližnji dan. Na zahtvo deseterih članov se mora sklicati izredni občni zbor.

§ 11. Redni občni zbor:

1. voli odbor po listkih ali na predlog,

2. vzame na znanje poročilo tajnika o društvenem razvitku in blagajnika o denarnem stanju društva,

3. sklene na predlog odbora premembo pravil in razpust društva,

4. prireja po potrebi cerkveno-glasbene produkcije in se v ta namen sme združiti tudi z drugimi župnijskimi društvi v skupno zborovanje.

§ 12. Sklepčnost. Za razpust društva je treba:

1. vse člane imenoma povabiti;

2. navzoči morata biti dve tretjini članov;

3. absolutna večina glasujočih odloča.

Ako nista prišli dve tretjini vseh članov, se zopet skliče zbor in tedaj odloči dvetretjinska večina.

Za vsak drug sklep zadostuje absolutna večina pričujočih.

§ 13. Ako se društvo razide, preide ostalo premoženje župnijski cerkvi Marijinega Oznajenja v Ljubljani v last.

§ 14. O prepirih, nastalih iz društvenega razmerja, razsoja z absolutno večino razsodišče, v katero voli vsaka spornih strank po dva zastopnika izmed članov; ti štirji zastopniki pa z absolutno večino glasov izmed članov petega zastopnika kot predsednika.

Ako je pa odbor sam prizadet kot sporna stranka, ne smejo biti odborniki voljeni članom razsodišča.

Ako bi pri volitvi predsednika razsodišča ne bilo moči doseči absolutne večine, odloči žreb med onima kandidatom, ki sta dobila največ glasov.

§ 15. Pred ustanovitvijo društva sprejema člane predlagatelj.

Dopisi.

Ljubljana. — (Iz semenišča.) V nedeljo dne 21. junija je završilo cec. društvo ljublj. bogoslovcev 12. leto svojega delovanja.

„Bogoslovskemu cecilijineu društvu je namen, bogoslovce seznanjati s pravo cerkveno glasbo ter jih zanjo pridobivati in navduševati in na ta način uspešno delovati v to, da se prej ko mogoče tudi mej Slovenci uravna cerkveno petje v smislu in duhu sv. cerkve na podlagi njenih določil in ukazov“. (Pravil § 1.)

Kakor prejšnja leta, tako se je tudi letos podučevalo v prvi vrsti koralno petje in sicer dvakrat na teden po pol ure (Officium Defunctorum, Off. Nativitatis in Off. Hebdomaj.), kateri poduk je z vztrajno vnemo vodil do Velike noči g. Lavtar (3. letnik). Po Veliki noči so prihajali k temu petju samo gg. ordinandi, ki so se učili zlasti vseh mašnih spevov, litanij in raznih drugih manjših liturgičnih napevov. To petje kakor tudi glasbeno teorijo oziroma poduk iz Haberl-ovega „Magister choralis“ (enkrat po pol ure na teden) je oskrboval društveni predsednik g. Premrl (4. letnik). Samo po sebi se razume, da imamo v semenišču tudi še splošno obligatno petje, kojemu je društveno petje deloma podpora, deloma pa izpopolnitev.

Druga in nič manj važna točka v našem društvu (oziroma v naši domači hišni zvezi, kar je prav za prav naše cec. društvo), so pa mesečni shodi in na teh predavanja o raznih predmetih cerkvene glasbe. Predavanj smo imeli med letom petero. Bila so sledeča: 1. O znanju in stanju naših organizmov (predaval tretjeletnik g. Vilfan); 2. Zakaj in kako naj deluje duhovnik na polju cerkvene glasbe? (Četrtoletnik gospod Cepuder); 3. O določbah sv. Cerkve glede cerkvene glasbe. (4. letnik g. Premrl); 4. Cerkevni pevski zbor. (Pevovodja, organist in pevci). (Prvoletnik g. Sedej); 5. O oficijelnem in tradicionalnem koralu. (Tretjeletnik g. Sušelj) Ozir teh mesečnih shodov in predavanj se je na prvem uvodnem shodu meseca oktobra sklenilo, da se shodi za naprej ne vrše več ob nedeljah ob zelo neugodnem času od 1—pol 2. ure, ampak ob četrtdkih od 3.—4. ure popoldne. Pri tem sklepu smo vztrajali in bodo — vsaj tako upamo — vztrajali tudi naši zanamci.

Dva v resnici lepa in vesela dneva sta bila v minulih desetih mesecih za nas: 6. novem, ko je obhajalo ljubljansko „cecilijino društvo“ svojo petindvajsetletnico, in 23. april, ko smo poslušali v stolnici P. Hartmanov oratorij „sv. Francišek“. Precejšnje število nas je pohitelo prvega imenovanega dne k slavnostnemu zborovanju, vršečemu se v knezoškofjski palači, od koder smo ponesli domov v naše tihe prostore obilo novega ognja za sv. stvar in ki ga hočemo netiti tudi zunaj po naši deželi, ko bo prišel čas za to. K drugi slavnosti, k oratoriju, smo pa šli z malo izjemami vsi in ne bomo kualu pozabili na skromnega patra prekrasno vspelo glasbeno delo.

Naj omenim še nekoliko o našem petju v domači kapeli in zunaj, največ v stolnici.

V domači kapeli pojemno navadno vsi enoglasno s spremljevanjem harmonija: 3 O salutaris (g. I. Vogler, A. Leitner in Al. Kunc); 3 Tantum ergo (g. Rihar, P. Angelik Hribar

in koralni), Laudate Dominum, Salve Regina in Mitterer-jevo posvetilno pesem v čast presv Sreč Jezusovemu. — Glede zadnje pesmi, ki se je zadnje čase tudi pri nas zelo razširila in udomačila, bi blagohotno nasvetoval gg organistom in pevovodjem, naj bi od zdaj dalje rabili novo besedilo, lepše in primernejše, katero je, prinesel naš cerkveni list „Bogoljub“ v svoji 11. številki. Pesem se pričenja:

„Božje milostno Srce,
K Tebi dvigamo roké,
Vsak prisega izmed nas
Ti zvestobo večni čas;
Čuvaj nas v ljubezni svoji —
Mi smo Tvoji, mi smo Tvoji!“

Potem sledo še tri kitice.

Ob praznikih in raznih večjih pobožnostih poje oktet 4 glasne in 3 glasne motete domačih in tujih skladateljev. Pri slovesnih večernicah v stolnici poje vedno ves zbor, ki je štel letos 32 grl. Poleg tega pojemo zadnji dve leti v stolnici ob največjih praznikih tudi hore (molitvene ure) in sicer psalme štiriglasno, himne pa enoglasno.

Pri stolni procesiji na praznik sv. Rešnjega Telesa je pel zbor pri čvetero blagoslovih 4 himne (M. Haller) in 4 himne (I. N. Ahle).

Pri trnovski procesiji je pel oktet: 4 himne (M. Haller), dva himna (I. N. Ahle), potem „Bone Deus“ (I. Blied) in „Jesu dulcis memoria“ (B. Kothe).

Pri šentjakobski procesiji v nedeljo po sv. Rešnjem Telesu je pelo devet pevcev: 4 himne (M. Haller), 2 himna (I. N. Ahle), potem Mozartov „Ave verum corpus“ in Riharjev „Dominus Jesus“.

S tem malim poročilom smo nameravali postreči vsem znancem in prijateljem, koji se zanimajo za cerkveno-glasbene razmere v našem semenišču. Do zdaj gre v tem oziru še dosti dobro, in Bog daj, da bi šlo v prihodnje vedno le na boljše.

To pa moramo konečno priznati in odkrito povedati, da bi se dalo na tem polju dosegati še večjih uspehov, ko bi bila obveznost obiskovati pevske vaje in cerkveno-glasbena predavanja večja in strožja, nego je bilo do sedaj. In ker imamo v zašnjih letih že tako in tako nekaj novih skušenj koncep leta kot nameček drugim, ali bi morda zato ne bilo umestno, uvesti zopet med bogoslovna eksamina tudi preskušnjo iz cerkvenega petja in cerkvenoglasbenih določil? — S tem bi se gg. bogoslovcem ne nalagalo nikako novo breme; učinek pa bi bil gotovo ta, da bi postali bogoslovci potem bolj skrbni in poštvalni tudi v tem oziru.

—op—

Celje. — Ker se že dalje časa iz našega mesta ni javilo o napredku cerkvenega petja, si danes dovoljujem priobčiti kratko poročilo. Pevski zbor šteje: 5 sopranov, 7 altov, 6 tenorov in 5 basov; zadnja glasova sta zastopana po gojencih tukajšnje orglarske šole. Poje se vse po predpisih, posebno, kar se tiče koral. Štiriglasne skladbe se proizvajajo sledeče: Missa in honorem „St. Elisabeth“ op. 36*, „Erste Sonntagsmesse“ op. 15, (lepa in praktična), „Festmesse“ op. 105, krasna štiriglasna skladba za večje praznike, zložil vse tri Jos. Gruber; Missa in h „St. Caeciliae“ op. 15 od Ant. Foersterja; Missa in h. Sacr. Rosarii, zložil Ign. Hladnik; op. 19. Missa Quarta, triglasna, F. Arnfelser op. 99.; „Missa Quarta“, za sopran in alt, zložil M. Haller op. 8; „Missa in hon. St. Joseph“, zložil I. Mitterer op. 67; Missa brevis in hon. „St. Stanisla“, zložil I. Singerberger za tri možke glasove. „Missa De Immac. Concept B. M. V.“, zložil J. Quadflieg, op. 3 dvoglasna (mojstersko delo). Missa „Salve Regina“, zložil G. Stehle; Missa G dur, Maks Filke, op. 80, (divna in moderna skladba).

Pri črnih mašah se ne poje večglasno; to pa zato, ker ni bolj pripravnega nego „koral“, Witt op. 42; Ett in Witt in Cantica Sacra. Naj tudi priobčim kratek program skladb, ko se izvajajo v Marijini ali nemški cerkvi. Latinske maše največ od Gruberja, eno od Ant. Foersterja in Hladnikova op. 46 zložena po Riharjevih napevih, koja se mi dozdeva prav „praktična“. Pri neslovesnih mašah so zastopani sledeči skladatelji: Alban Lipp, Mohr Josef, Ig. Mitterer in nekateri drugi. Koral se poje po predpisu; spremljavo priredil Quadflieg. Ofertoriji se popevajo od skladateljev: Tresch, Hladnik, Brunner, Ant. Foerster,

I. Mitterer in nekatere iz „Cerkvenega Glasbenika“. Pri neslovesnih mašah rabimo pesmi domačih skladateljev, posebno nam dobro služijo zvezki „Slava Bogu“, izdala PP. Angelik Hribar in Hugolin Sattner. Na dan sv. Rešnjega Telesa se skozi 6 let popevajo štiri himne za mešan zbor in spremljavo posavn. Igenovane krasne skladbe je zložil Ig. Mitterer in jih za pelu pri letošnji procesiji 32 pevskih moči, kar je napravilo na poslušalce dober vtis. Preludira se največ od skladateljev: Bernhard Kothe, Volckmar, S. Bach, Troppmann op. 6., Jos. Renner ml. op. 33, Emanuel Adler op. 7, Carl Aug. Kern op. 93, 94, 95, 112, 113, 132 Körner Gessner Orgelcompositionen älterer und neuerer Meister; Palme, Schildknecht trio za dva manuala in pedal op. 39, Ludovik Ebner op. 48, Witt, Rudnicki op. 23, Lorenzo Perosi XX. trio d' organo. Kar se tiče triov, opominjam nanje posebno one organiste, koji imajo orgle na dva manuala. Da, „trio“ je nekaj nenavadno umetnega, ako je igralec vešč mešati barvo spremenov, kajti s takim igranjem nareja orglavec na poslušalce mnogo več učinka, kot z nespametnim brbljanjem brez pravega ritma z neokretnimi melodijami, ter Bog zna s kako harmonizacijo, katera ima kar na koše ostrih oktav in Hubaldovih kvint.

Cerkvena glasba na Štajerskem je začela počasi napredovati, za kar gre zasluga v prvi vrsti visoko častitemu knezoškof. ordinariatu, nekaterim drugim gospodom ter organistom iz ljubljanske orglarske šole.

Vendar pa imenovani gospodje organisti niso vsi zvesti svoji nalogi, kajti brigajo se za vse drugo, samo za to ne, za kar so poklicani — Gospod vrednik! Ali ni to resnica? (Žal, da je tako Zato naj bi merodajni faktorji skrbeli, da se organisti ne izneverijo svojemu poklicu. Vr.) Dal Bog, da bi prava cerkvena glasba bolj in bolj napredovala!

Karol Bervar.

Razne reči.

Zatiška opatija oživiljena! — Radostnega srca naznanjamo, da je bil sedanjí prečastiti gospod priyor P. Gerard Maier dne 29. aprila t. l. od kongregacije Episc. et Regularium imenovan za opata starodavne zatiške opatiije. Premilostni gospod knezoškof Anton Bonaventura bodo na praznik sv. apostolov Petra in Pavla, dne 29. junija ob pol 10. uri novega g. opata v domači samostanski cerkvi slovesno blagoslovili. Milostni g. opat je rojen l. 1855, v mašnika posvečen l. 1888 in prišel l. 1898 kot priyor v obnovljeni samostan zatiški. Blagoslovi Bog g. opata, da bode srečno vodil izročeno mu opatijo Njemu v čast in slavo, v blagor samostana, v časno in večno srečo okolice in vse dežele Kranjske!

— Da se ljubljanske procesije o Telovem glede petja kaj lepo obhajajo, je znano. Slovesnost frančiškanske procesije pa je letos zlasti povzdigovalo krasno petje domačega župniškega zbora, ki je pod vodstvom č. g. P. Hugolina izvajal štiri himne, zložene od Maksa Filke, stolnega kapelnika v Vratislavi za 4 glasni zbor in pihala. Zbor je štel 36 ženskih, deških in moških glasov, godba pa 16 instrumentov vojaške godbe. Skladba je veličastna, koč nalašč za to slovesnost, pa tudi izvršitev je bila izborna, zato je tudi napravila na pobožne poslušavce mogočen vtisek.

— † Dne 1. maja t. l. je umrl častiti g. Jan. Ev. Halmásy, mašnik sekovske škofije vsled raka v najboljših moških letih. Solal se je v cerkvenoglasbeni šoli v Reznu ter ondi več časa pastiroval kot vikar. Vrnivši se v domovino, se je veliko bavil z izdajo pesmarice „Hosanna“. Bil je optimist in idealist, zato je moral prestati mnogo bojev, katerih ga je smrt rešila ter, kakor upamo, ga preselila v kraj miru. Svetila mu večna luč.

— V Šent Pavlu na Koroškem bil je v telovadnici tamošnje gimnazije čč. oo. benediktincev zanimiv koncert pod vodstvom č. gosp. profesorja P. Otmar Müllerja. Poleg Beethovenovega koncerta za klavir v Es-dur (z velikim orkestrom) izvajal se je 1. in 3. del P. Hartmanovega oratorija „sv. Francisek“.

Listnica vredništva.

Od mnogih strani dohajajo vredništvu „Cerkv. Glasbenika“ pisma in dopisnice z naročili na razne skladbe, naznanjene v našem listu. Radi bi sicer ustregli izraženim željam, toda vredništvo nima zaloge dotičnih skladb; moralo bi jih še le naročiti od drugod, za kar pa mu primanjkuje časa in sredstev. Obračajte se do založnikov ali pa do „Katoliške bukvarne“ v Ljubljani, saj Vam bodo radi postregli.

Današnjemu listu je pridana 6. štev. prilog.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnjezda. — Odgovorni vrednik glasb. priloge Anton Foerster.

Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadrúžna tiskarna v Ljubljani.